

توضیح بیماری فاویسم (بیماری باقلا) :

فاویسم یک بیماری ارثی خونی مادرزادی است که علت آن کمبود آنزیمی به نام G6PD می باشد. این آنزیم در تمام سلول های بدن وجود دارد.

ظاهر افراد مبتلا به فاویسم در حالت عادی کاملا طبیعی بوده و هیچگونه علامتی ندارد. عدم وجود و یا کمبود این آنزیم در گلبول های قرمز خون افراد مبتلا به فاویسم باعث آسیب دیواره گلبول های قرمز در مقابله با عواملی مثل برخی داروها و مواد غذایی و عفونت ها می شود. در نهایت از بین رفتن گلبول های قرمز و علائم زردی و کم خونی مشاهده می شود.

این بیماری، ژنتیکی وابسته به جنس مغلوب است و پسران یک مادر ناقل بیماری، در هر بارداری ۵۰٪ مبتلا می شوند و دختران مادر ناقل بیماری، در هر بارداری ۵۰٪ احتمال ناقل بودن دارند.

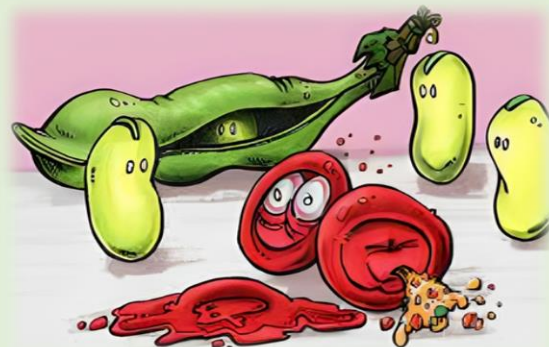
در ایران غربالگری فاویسم در روزهای ابتدای تولد و در مراکز بهداشت سراسر کشور انجام می شود.

علائم بیماری فاویسم :

در صورت تماس با عوامل خطر، معمولا ۲۴ تا ۴۸ ساعت بعد علائم زیر در بیمار ایجاد می شود:

- تب متوسط تا ۳۸ درجه سانتی گراد
 - بی قراری، بی حالی، تهوع و استفراغ
 - افزایش ضربان قلب و تنفس
 - زردی پوست و سفیدی چشم
 - تغییر رنگ ادرار به رنگ چای کدر و پررنگ
 - علائم بیماری در دوره نوزادی خود را به صورت زردی دوره نوزادی نشان می دهد.
- بنابراین تمام نوزادان مبتلا به زردی از لحاظ این بیماری باید بررسی شوند
- اسهال، استفراغ و تهوع
 - کم خونی شدید

تشخیص بیماری فاویسم :

تشخیص این بیماری با استفاده از گرفتن نمونه خون و انجام آزمایش بر روی آن صورت می گیرد.

درمان بیماری فاویسم :

این بیماری درمان قطعی ندارد و تنها اقدام موثر، پیشگیری از بروز حمله همولیز با پرهیز از مواجهه با مواد اکسیدان است. در صورت بروز حمله مراجعه سریع به پزشک جهت اقدام نگهدارنده و حمایتی جهت پیشگیری از عوارض بیماری باید انجام شود. درمان فاویسم شامل حذف عوامل محرک این بیماری است. به عبارت دیگر شما باید بیماری یا عفونت کودکان را مداوا کنید و مصرف برخی داروها را متوقف کنید. برخی از کودکان که علائم شدید کم خونی را نشان می دهند باید در بیمارستان تحت درمان قرار گیرند. در برخی موارد بسیار نادر، این بیماری ممکن است به مشکلات جدی جسمی منجر شود. شدت علائم ایجاد شده به شدت بیماری (میزان کمبود آنزیم) و شرایط بیمار (عفونت های اخیر) و مقدار و مدت مواجه شدن با ماده حساسیت زا بستگی دارد. بنابراین واکنش افراد مبتلا به فاویسم با هم در یک بیمار در شرایط مختلف متفاوت است. معمولا ۳ تا ۶ هفته بعد از حمله ی فاویسم، مقدار گلبول های قرمز خون به حد طبیعی بر می گردد.

دانشگاه علوم پزشکی کردستان
بیمارستان سینا کامیاران

پمفلت آموزشی فاویسم

واحد پرستاری آموزش و پیگیری بیمار

بازنگری سال ۱۴۰۳

منبع: بسته خدمتی نوزاد ناسالم

آموزش بیشتر در

ادامه آموزش به بیمار و خانواده :

- ✓ در صورت وجود یک فرد مبتلا در خانواده بررسی برای همه ی افراد خانواده خصوصا فرزندان دیگر (دختر و پسر) لازم است . هم چنین توصیه می شود سایر افراد مذکر بستگان نزدیک (پسر خاله ، پسر دایی ، پسر عمو و پسر عمه) نیز بررسی شوند
- ✓ توجه داشته باشید که در برخی از بیماران که بیماری شان شدیدتر است ، حتی عبور از کنار مزرعه باقلا یا حضور در خانه ای که باقلا در آن پاک شده است نیز می تواند باعث بروز حمله شود
- ✓ با مراجعه سریع به پزشک در زمان مشاهده علایم خطر (تغییر رنگ ادرار ، زردی پوست و بی حالی) از آسیب های جدی جلوگیری کنید
- ✓ در هر زمانی و به هر دلیلی که به پزشک مراجعه نمودید ، به پزشک خود بگویید که مبتلا به فاویسم هستید ، تا داروی کم خطر را برای شما تجویز کند
- ✓ با افزایش سن ، شدت بیماری کاهش نمی یابد ، پس به یاد داشته باشید که بیماری فاویسم همیشه با شما خواهد بود

آموزش به بیمار و خانواده :

- ✓ از مصرف موادی که باعث ایجاد حمله فاویسم می شوند ، مانند باقلا ، انواع لوبیا ، سویا ، انواع نخود و عدس ، رنگ های خوراکی مصنوعی ، حنا ، نفتالین و نوشابه های الکلی در تمام طول عمر خود پرهیز کنید
- ✓ از مصرف منتول که در خمیر دندان ، آبنبات و خوش بو کننده های دهان ، دهان شویه ها و برخی قطره های بینی یافت می شود در تمام طول عمر خود پرهیز کنید
- ✓ از مصرف برخی داروها مانند کوتریموکسازول ، آسپرین ، نالیدکسیک اسید ، سولفاستامید ، سولفاموکسازول ، پریماکین ، فنازوپریدین ، دیمر کاپتوپرول ، کلرامفنیکل ، کلروکین ، سیپروفلوکساسین ، کلشیسین ، داپسون ، نیتروفورانتوئین ، پروبنسید ، استامینوفن و داروهای ضد مالاریا در تمام طول عمر خود پرهیز کنید
- ✓ قبل از مصرف مکمل ها و ویتامین ها حتما با پزشک خود مشورت نمایید